



DEN NORSKE KIRKE

Oslo biskop

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	
Saksnr.: 200603652	Dok.nr.: 77
Arkivkode: 571	Dato: 27.11.2006
Avd.: INN/PRE	Saksbeh.: CEF
U.off.:	

Dato: 20.11.2006

Vår ref: 06/695-2 IN

Deres ref: 200603652-/CEF

Høring - beskyttelse mot tvangsekteskap - tiltak for å motvirke at unge personer sendes til og holdes tilbake i opprinnelseslandet for å tvangs giftes

Bakgrunn for høringen

NOU 2004:20 ble sendt på høring desember 2004, med høringsfrist 1. juli 2005.

Utlendingslovutvalget drøftet flere tiltak mot tvangsekteskap. Blant annet ble det foreslått å innføre et forhøyet alderskrav for familieinnvandring i forhold til ektefeller, på 21 år. I dag er aldersgrensen 18 år. Utlendingslovutvalget hevdet at en heving av aldersgrensen ville innebære en sannsynlighet for at partene hadde oppnådd en større modenhet og en selvstendighet i forhold til egen familie. Dette ville gjøre dem bedre i stand til å hevde egne meninger og interesser, og motsette seg press fra familie og andre til både tvangsekteskap og arrangerte ekteskap.

Utvalget og noen av høringsinstansene hadde også viktige argumenter mot å innføre forhøyet alderskrav. "Dersom det innføres en 21 års grense, kan det være en risiko for at unge personer bringes til opprinnelseslandet og blir tvangs giftet der, og så holdes tilbake i dette landet til de fyller 21 år – noe som medfører et ytterligere overgrep. Denne høringen presenterer ulike alternativer for hvordan uønskede effekter av et alderskrav kan motvirkes.

Det fremsettes til slutt tre forslag som departementet ønsker svar på.

Departementet understreker at eventuelle tiltak bør i tillegg være egnet til å fremme integrering i Norge.

Oslo biskop vil i denne sammenheng trekke frem følgende (Høringssvar til Høring NOU:20 Ny utlendingslov)

"Etter norsk lov kan en gifte seg ved fylte 18 år, og det blir da underlig at 21 år legges til grunn for familiegjensforening." "Det er all grunn til å være bekymret for mennesker som utsettes for tvangs gifte. Straffeloven og andre lover har derfor bestemmelser som rammer tvangsekteskap og utnytting".

"Som utvalget påpeker er det ikke sikkert at regelen vil hjelpe jentene, og det er ikke usannsynlig at de jentene som utsettes for tvangs gifte vil bli holdt tilbake i foreldrenes hjemland til de er 21 år. De vil da være enda lengre borte fra hjelpeapparatet enn før. 18 år er myndighetsalderen i Norge"

Gjeldene rett. Tiltak mot tvangsekteskap

Siden 2003 har straffeloven § 222 hatt en skjerpet strafferamme på fengsel inntil seks år for den som ved vold, frihetsberøvelse, utilbørlig press eller annet rettsstridig atferd eller ved å true med slik atferd tvinger noen til å inngå ekteskap.

Det ble laget en handlingsplan mot tvangsekteskap i 1998 med 40 tiltak, videre ble det laget ytterligere 30 tiltak i 2002. Det er bevilget betydelige beløp til krisetiltak og forebyggende arbeid.

Det er også innført innvanderregulerende tiltak, som underholds krav. Videre kan opphold nektes dersom referansepersonen på forespørsel ikke samtykker i at søkeren gis tillatelse eller det er sannsynlig at ekteskapet er inngått mot en av partenes vilje.

Oslo biskop har merket seg at å medvirke til tvangsekteskap er straffbart etter straffeloven, samt at det i tillegg er innført innvandringsregulerende tiltak. Dette gir sterke signaler om at tvangsekteskap ikke er akseptert i Norge. Ytterligere straffebestemmelser i utlendingsloven er vi imot. Oslo biskop er positiv til forebyggende arbeid, handlingsplan og spesielt til vektlegging av holdningsskapende arbeid for å få slutt på tvangsekteskap.

Oslo biskop vil derfor fastholde sine synspunkter som det er gjort rede for i høringen om ny utlendingslov, NOU2004:20. Det vises i sin helhet til høringssvaret sidene 9-11.

Handlekraft kontra rettssikkerhet og trygghet

Samfunnets ønske om å vise moralsk og praktisk handlekraft ved bruk av mange virkemidler er forbilledlig. Men bruken av utlendingsloven i dette øyemed gjør at loven står i fare for å bli sett på som en lov rettet mot enkelte grupper, og ikke en lov med gyldighet for alle de grupper som loven omfatter. Forslaget føyer seg dermed inn i en rekke endringer av utlendingsloven, som har medført økt stigmatisering og forskjellsbehandling av flyktninger og innvandrere med opprinnelse i land i sør sammenlignet med personer fra vestlige land. Løsninger på sosiale problemer, som tvang, overgrep og vold, bør derfor søkes imøtekommet gjennom andre lover og tiltak enn ved bruk av utlendingsloven.

Oslo biskop støtter et forebyggende arbeid (og lovhjemler) for å hindre tvang og utnytting, men det siste må gjøres gjennom straffeloven. "Vi er derfor skeptiske til 3. og 4. ledd, som kan bidra til å forlenge saksbehandlingen og vil ramme personer som har ærlige intensjon om ekteskap og samvær. Ambassader og konsulater må få veiledning og instruksjoner som kan fungere forebyggende, samt bistå om det er behov for hjelp ved tvangsgifte. Her bør også de europeiske landene kunne samarbeide gjennom EØS-nettverket."

Menneskerettighetene og internasjonale forpliktelser

Regler for å bekjempe tvangsekteskap må ikke krenke menneskerettighetene, så som retten til familieliv og forbudet mot diskriminering. Retten til å inngå ekteskap er en av de grunnleggende rettighetene i FNs universelle erklæring om menneskerettigheter av 10. desember 1948. Retten til fritt å velge sin ektefelle og å inngå i ekteskap frivillig fremkommer også av FNs kvinnekonvensjon av 18. desember 1979.

Kvinnekonvensjonen skal inkorporeres i likestillingsloven, som igjen skal inkorporeres i menneskerettsloven – en rett tilknyttet til Grunnloven.

Videre fastsetter Barnekonvensjonen i artikkel 10 nr. 1 at søknader fra et barn eller dets foreldre "om å reise inn eller ut av en parts territorium med henblikk på familiegjenforening, behandles av partene på en positiv, human og rask måte".

Oslo biskop er enig med departementet i at det er nødvendig å beskytte personer mot tvangsekteskap. Samtidig er det også et klart behov for å avgrense slike tiltak, ettersom dette ikke er et generelt problem for alle som søker denne rettighet etter utlendingsloven. Lovendringene kan komme til å få en generell innvandringsregulerende effekt ved å regulere og stramme inn praksis. Retten til familiegjennforening kan svekkes, og dermed komme til å redusere verdiene som følger av menneskerettighetene og internasjonal rett.

Høringen fremsetter tre lovregulerende forslag som departementet ønsker svar på

- 1) Herboende må ha bodd i Norge de tre siste årene før oppholdstillatelse for ektefellen/samboeren kan innvilges.
- 2) Herboende må ha arbeidet/studert i Norge de siste tre årene før oppholdstillatelse for ektefellen/samboeren kan innvilges.
- 3) Ektefellene/samboerne må ikke ha sterkere samlet tilknytning til et annet land enn Norge.

Regjeringen ønsker å bekjempe tvangsekteskap og har lagt fram alternative forslag til endring av utlendingsloven.

Utlendingslovens grunnleggende rolle er å avklare på hvilke premisser utlendinger kan få og ha opphold i Norge, og skal ideelt fungere rettferdig og forutsigbart både i forhold til søkere og overfor de som har lovlig opphold i Norge. Også utlendingsloven må oppleves som en forvalter av menneskerettigheter, humanitet og rettssikkerhet. Det svekker utlendingslovens troverdighet om den stadig skal bli brukt som et innvandringspolitisk virkemiddel. En relativt liten gruppe mennesker blir utsatt for tvangsekteskap. Vi har en streng paragraf i straffeloven, samt i andre lover som skal hindre og straffe slike overgrep. De jentene som er i fare for å bli tvangsgiftet har all rett til beskyttelse i Norge. Det er her oppmerksomheten må rettes; mot manglende oppfølging av unge jenter og gutter med minoritetsbakgrunn, samt mot manglende oppfølging av barn og unge som utsettes for tvang, vold og overgrep generelt.

Oppsummering

Oslo biskop vil fraråde at det blir innført flere generelle lovregler som kan kontrollere og begrense familieetablering og familiegjennforening generelt, fordi reglene vil ramme langt flere enn den gruppen som er utsatt for tvangsekteskap. Ofte er en slik bruk av utlendingsloven et resultat av opphetede nasjonale debatter overfor enkelte grupper og tradisjoner og det bidrar til ytterligere til å kriminalisere utlendinger. I det lange løp bidrar dette også til å minske, og ikke øke deres generelle trygghetsfølelse, den norske identitetsfølelsen – og hindre integrering. For hvordan kan man utvikle en trygg norsk identitet når det etableres en mer restriktiv lovpraksis overfor folk med opprinnelse fra den tredje verden enn overfor andre? Utlendingsloven har stor signaleffekt.

Oslo biskop anser de tre forslagene i høringsbrevet for å være av innvandringsregulerende og innvandringspolitisk art, og ikke direkte målrette mot å hindre tvangsekteskap. Oslo biskop stiller seg derfor negativt til innføring av disse reglene.

Med vennlig hilsen

Øle Christian Mikkvarme
Øle Christian Mikkvarme
biskop

Inger Nesvåg
Inger Nesvåg
rådgiver
Direkte innvalg: 23301164

Kopi: Biskopen
Kirkerådet

